

SARA MARUGAN OLIVA

Quadern d'exercicis

PRONOMS

FEBLES

QUADERN
d'EXERCICIS
PRONOMS
FEBLES

Sara Marugan Oliva

Primera edició, 2019

Autores: Sara Marugan Oliva

Edita: Educàlia Editorial

Traduïx: Educàlia Editorial

Imprimeix: Grupo Digital 82, S. L.

ISBN: 978-84-17997-64-9

Dipòsit Legal:

Printed in Spain/Imprès a Espanya

Tots els drets reservats. No està permesa la reimpressió de cap part d'aquest llibre, ni d'imatges ni de text, ni tampoc la seva reproducció, ni utilització, en qualsevol forma o per qualsevol mitjà, ja sigui electrònic, mecànic o d'una altra manera, tant coneguda com els que puguin inventar-se, incloent el fotocopiats o enregistrament, ni està permès emmagatzemar-lo en un sistema d'informació i recuperació, sense el permís anticipat i per escrit de l'editor.

Algunes de les imatges que inclou aquest llibre són reproduccions que s'han realitzat aprofitant-se del dret de cita que apareix en l'article 32 de la Llei 22/1987, d'11 de novembre, de la Propietat intel·lectual. Educàlia Editorial agraeix a totes les institucions, tant públiques com privades, citades en aquestes pàgines, la seva col·laboració i demana disculpes per la possible omisió involuntària d'algunes d'elles.

Educàlia Editorial

Av. de les Jacarandas 2 loft 327 46100 Burjassot-València

Tel. 960 624 309 - 963 768 542 - 610 900 111

Email: educaliaeditorial@e-ducalia.com

www.e-ducalia.com

ELS PRONOMS FEBLES

	1a pers.		2ª pers.		3a persona								
	sg	pl	sg	pl	sg	sg	pl	pl					
a) Abans d'un verb començat en consonant	EM	EN S	ET	US	EL	LA	ELS	LES	LI	ES	HO	HI	EN
b) Abans d'un verb començat en vocal o <i>h</i>	m'	ens	t'	us	l'	l'	els	les	li	s'	ho	hi	n'
c) Després d'un verb acabat en consonant o <i>-u</i>	-me	-nos	-te	-vos	-lo	-la	-los	-les	-li	-se	-ho	-hi	-ne
d) Després d'un verb acabat en vocal exceptuant <i>-u</i>	'm	'ns	't	-us	'l	-la	'ls	-les	-li	's	-ho	-hi	'n

PRONOMS FEBLES QUE SUBSTITUEIXEN EL COMPLEMENT DIRECTE

Pronom	Persona	Tipus CD	Exemple
EM	1a sg	Reflexiu	<i>Avui no em banyaré</i>
ET	2a sg	Reflexiu	<i>Et maquilles</i>
ES	3a sg	Reflexiu	<i>En Josep es pentina</i>
ENS	1a pl	Recíproc	<i>Vam saludar-nos</i>
US	2a pl	Recíproc	<i>Vau saludar-vos</i>
ES	3a pl	Recíproc	<i>En Carles i la Mercè s'estimen</i>
EL	3a sg	Definit	<i>Mira com està <u>el terra</u>: neteja'l</i>
LA	3a sg	Definit	<i>Agafes <u>la jaqueta</u> ara mateix i <u>la</u> rentes.</i>
ELS	3a pl	Definit	<i>He llegit <u>els llibres</u> i he de resumir-<u>los</u></i>
LES	3a pl	Definit	<i>Vam tastar <u>aquelles sopes</u> i <u>les</u> hem recomanat</i>
EN	3a sg/pl	Indefinit	<i>He comprat <u>cireres</u> i <u>n'</u>he fet un pastís. <u>Tinc algun caramel</u>: en vols?</i>
HO	3a	Neutre	<i>Quan em va dir <u>allò</u> no m'<u>ho</u> creia. Ja saps que la Maria torna de <u>Mallorca</u>? Doncs recorda-<u>ho</u>.</i>

SINTAGMES NOMINALS DEFINITS I INDEFINITS

	CATEGORIA	MOTS QUE INTRODUEIXEN EL SN	EXEMPLES
Són SN DEFINITS els introduïts per:	<ul style="list-style-type: none"> article definit 	el, la els, les	el disc la moto els esquís les pistes
	<ul style="list-style-type: none"> determinant demostratiu 	aquest/aquesta aquests/aquestes	aquest lloc aquesta noia aquests gossos aquestes coses
		aquell/aquella aquells/aquelles	aquell mar aquella cara aquells roncs aquelles nits
Són SN INDEFINITS els introduïts per:	<ul style="list-style-type: none"> cap determinant 	\emptyset	peixos papers cireres pa
	<ul style="list-style-type: none"> qualsevol determinant excepte els que introdueixen els SN definits 	una un algun molts pocs tres mil qualsevol, etc	una nena un cotxe algun motiu molts papers pocs diners tres germans mil pessetes qualsevol assumpte

Persona	Formes	Funcions	Exemples
1a	EM, ENS	CD	<i>Em visiten sovint. Et pentines ara. Ens veiem cada dia</i> (CD recíproc)
2a	ET US	CI	<i>Em resolen el problema.. Et rentes la cara</i> (CI reflexiu). <i>Us doneu la mà.</i> (CI recíproc)
3a	EL, LA, ELS, LES	CD definit	<i>M'ha dit que pintés l'escala, però no <u>l'</u>he pintada.</i> <i>Va agafar el paper i va llegir-<u>lo</u></i> <i>Va veure el noi i <u>el</u> va saludar.</i> <i>Recull els papers i llença'<u>ls</u></i> <i>Has d'acompanyar les turistes i orientar-<u>les</u></i>
	LI	CI	<i>He vist al Miquel i <u>li</u> he dit que vingui amb nosaltres.</i> <i>Vas donar-<u>li</u> les cartes al teu germà?</i>
	ELS	CI	<i>Vaig collir flors per a les noies i avui <u>els</u> he portat un ram de roses.</i> <i>Prepararé un pastís per als nens i <u>els</u> donaré una sorpresa.</i>
	ES	CD reflexiu CI o recíproc	<i>El Narcís <u>es</u> mira al mirall.</i> (CD reflexiu) <i>Els dos regidors <u>es</u> van culpar del fracàs.</i> (CD reflexiu) <i><u>Es</u> mira les ungles</i> (CI reflexiu) <i>Els dos veïns <u>es</u> van intervenir insults.</i> (CI recíproc)
	HO	CD neutre	<i>Quan li van donar això, no <u>ho</u> va voler.</i> <i>Va dir que em tornaria el llibre, però no <u>ho</u></i>
	EN	CD indefinit	<i>Ahir faltaven coberts i avui <u>en</u> sobren.</i> <i>Tenim cafè: <u>en</u> vols ?</i> <i>Tinc algunes idees: si vols, podem parlar-<u>ne</u></i>

COMPLEMENTS CIRCUMSTANCIALS	
DE LLOC	ON
DE TEMPS	QUAN
DE MANERA	COM
DE COMPANYIA	AMB QUI
D'INSTRUMENT	AMB QUÈ

COMPLEMENTS CIRCUMSTANCIALS	
Introduïts per la preposició DE	Introduïts per qualsevol preposició menys DE
EN (en, n', -ne, 'n)	HI (hi, -hi)
El CC de Mode és una excepció, ja que introduït per qualsevol preposició és substituït pel pronom HI .	

*Ara vaig al metge: Ara **hi** vaig.*

*Tornaré del metge a les tres: **En** tornaré a les tres.*

*Va caminar lentament: Va caminar **-hi** / **Hi** va caminar.*

*Pinta el quadre amb aquarel·les: **Hi** pinta el quadre.*

*Surt del dormitori: **En** surt*

EL COMPLEMENT DE RÈGIM VERBAL	
Introduïts per la preposició DE	Introduïts per qualsevol preposició menys DE
EN (en, n', -ne, 'n)	HI (hi, -hi)

*Es dedica als seus negocis: S'**hi** dedica.*

*Pensa en tu: **Hi** pensa*

*Lluiten per una causa justa. **Hi** lluiten*

*Es penedeix de les seves paraules: Se'**n** penedeix.*

L'ATRIBUT (Sempre apareix amb els verbs SER, ESTAR, SEMBLAR)	
Si és indeterminat (no duu cap determinant al davant)	Si és determinant
HO (ho, -ho)	EL, LA , ELS , LES

*En Joan és feliç: En Joan **ho** és.*

La Marta és la metgessa de la família: La Maria l'és.

EL COMPLEMENT PREDICATIU

Presenta les estructures següents:

Sintagma nominal: El consideren un **pobre home**.

Adjectiu o participi: Porta les sabates **brutes**.

Preposició + SN: Els han donat **per desapareguts**.

Preposició + oració: No em prengueu **pel que no sóc**.

Se substitueix pels pronoms:

HI: en la majoria dels casos.

*El consideren un pobre home: L'**hi** consideren.*

*Porta les sabates brutes: **Hi** porta les sabates.*

EN: Amb els verbs *dir-se, fer-se*

Els pronoms febles.

Resum i exercicis pràctics

(22 exercicis)

Nom de l'alumne/a: _____

Professora: Sara Marugan Oliva

Matèria: Llengua catalana

Curs:

Introducció

Aquest material que he confeccionat ha estat pensat per a estudiants avançats de llengua catalana que tenen dubtes a l'hora d'utilitzar els pronoms febles. El nivell dels possibles estudiants seria el nivell C1 de català, encara que alguns exercicis es poden utilitzar perfectament en el nivell B1 o B2.

Com que l'única manera de solucionar els dubtes en matèria de pronoms febles és fer múltiples i variats exercicis, és per aquest motiu que he elaborat aquests exercicis. En primer lloc, hi ha un resum molt esquemàtic del funcionament dels pronoms febles, per tant si l'alumnat no l'entén ho pot fer a mida que fa els exercicis, per la qual cosa sempre que dubti pot recórrer al resum.

En segon lloc, dins de cada exercici hi ha possibles variants i les he deixat escrites perquè si durant la resolució dels exercicis l'alumnat pensa que existeixen més solucions, sàpiga de cert, que n'hi ha més.

En tercer lloc, pel bon funcionament de la classe, aquests exercicis sempre han de ser solucionats oralment pels alumnes i la professora els anirà corregint a poc a poc. Cal primer escoltar totes les opcions possibles dels estudiants perquè en l'error propi i dels altres és a vegades quan se n'aprèn més. Escoltar les opcions dels companys i comparar-les amb les pròpies opcions fa pensar doblement a l'alumnat.

I, en darrer lloc, he de dir que aquest material concret l'he treballat amb alumnes de Batxillerat, alumnes de 4t d'ESO i alumnes del Curs de Preparació a les Proves d'Accés i el resultat ha estat sempre molt favorable. El treball d'aquest material m'ha funcionat bé a classe, sobretot a partir del resum esquemàtic per resoldre *in situ* els dubtes sintàctics. A mesura que els estudiants feien més exercicis, més clar els quedava la relació dels pronoms febles amb la sintaxi catalana.

Sara Marugan Oliva

Resum substitució pronominal

Complement Directe (CD)

1. Indeterminat → **EN**
2. Quantitatiu → **EN**
3. Neutre i oracional → **HO** (això, allò, que...)
4. Reflexiu → **ES**
5. Determinat (*) → **L' / EL, LA, ELS, LES** (davant el verb) i **'L, -LO / -LOS, -LA, 'LS, -LES** (rere el verb)
6. 1a i 2a persona → **EM, ENS** (1a) i **ET, US** (2a)
7. Altres preposicions → **HI**

(*) El Complement Directe en català pot ser determinat pels articles definits *el, la, els i les* i pels adjectius determinatiu demostratius *aquest, aquesta, aquests i aquestes* i *el meu, la meua, els meus i les meves*. També el Complement Directe pot ser indeterminat pels articles indefinits *un, una, uns i unes*.

Complement Indirecte (CI)

- 1a i 2a → **EM, ENS** (1a) i **ET, US** (2a)
- Reflexiu → **ES**
- 3a persona → **LI / -LI** (sg.), **ELS** (pl.), **-LOS** (rere de verb)

Complement circumstancial (CC)

- De lloc amb **DE** → **EN**
- Altres CC (a, en, amb...) → **HI**

Subjecte (Sub.)

- Determinat → **EN**
- Indeterminat → **EN**

Atribut (Atr.)

- Indeterminat → **HO**
- Determinat → **EL, LA, ELS, LES**
- Emfatitzat → **EN**

Complement del Nom (CN)

- Amb la preposició **DE** → **EN**

Complement Predicatiu (CPred.)

- Verbs com *fer-se, dir-se, elegir, anar (de), sortir, nomenar...* → **EN**
- Altres verbs com *tornar-se, quedar-se, anar...* → **HI**

Ex. Jo em dic Guillem i el meu cosí també se'n diu.

Complement Preposicional o Complement de Règim Verbal (CPrep. / CRV)

- Amb la preposició **DE** → **EN**
- Altres preposicions (a, en, amb...) → **HI**

Ordre dels pronoms febles

Primer, el **CI** i segon, el **CD**.

Ex. Al final de la festa repartirem llaminadures als nens
CD indet. CI 3a p.pl.

Opció 1 (només substitució del CD): **en** repartirem als nens (**CD indeterminat**)

Opció 2 (només substitució del CI): **els** repartirem llaminadures (**CI 3a p. pl.**)

Opció 3 (CD + CI): **Els en** repartirem (**CI 3a p. pl. + CD indeterminat**)

CI CD

Ara bé, quan usem les segones combinacions, com el pronom **hi** ha d'anar sempre en últim lloc, l'ordre CI + CD s'inverteix, de manera que tenim primer el complement directe (**I'**) i després l'indirecte (**hi = li**).

Ex.: l'hi, (la hi, li ho), els hi, les hi

EI, la, els, les (CD determinat) seguit de **li** (CI 3a p. sg.) → **hi**

En català, quan canviem LI per HI: **1r CD determinat i 2n CI**

Ex.:	L'hi (li + el)	Ex. Dona el <u>joc al noi</u> → Dona- l'hi (CD det. m. sg. + CI 3a p. sg.)
	La hi (li + la)	Ex. Dona <u>la col al noi</u> → Dona- la-hi (CD det. f. sg. + CI 3a p. sg.)
	Els hi (li + els)	Ex. Dona <u>els jocs al noi</u> → Dona- ls-hi (CD det. m. pl. + CI 3a p. sg.)
	Les hi (li + les)	Ex. Dona <u>les cols al noi</u> → Dona- les-hi (CD det. f. pl. + CI 3a p. sg.)

• Li → CI → ell/a Ex. Agrada el pa amb tomàquet (a ell) → **Li** (**CI 3a persona singular**)

• L'HI: CD + CC Ex. Posa el sobre a la taula → **L'hi** posa (**CD det. m. sg. + CCLI**)
 CD + CI Ex. Porta la rosa al noi → **La hi** porta (**CD det. f. sg. + CI 3a p. sg.**)

• LI HI → CI + CC Ex. Posa-li l'abric al penjador → **Posa-l'hi** (**CI 3a p. sg. + CCLI**)

• ELS HI: CD + CI Ex. Dona els jocs al noi → **Els hi** dona (**CD det. m. pl. + CI 3a p. sg.**)
 CI + CC Ex. Volen pujar al Tibidabo → Porta-**ls-hi** avui (**CI 3a p. pl. + CCLI**)
 CD + CC Ex. Posa la carta a la taula → Posa-**la-hi** (**CD det. f. sg. + CCLI**)
 CD + CPred. Ex. El van prendre per un estafador → **L'hi** van prendre (**CD + CPred.**)

Relacions amb els pronoms febles i els verbs

- Si el pronom feble va davant del verb (proclític) només s'apostrofarà (no es posarà cap guió).
Ex. La forma *la* és proclítica a *la canta*.
- Si el pronom feble va darrere del verb (enclític) haurà d'anar o bé amb guió, un apòstrof, o bé un apòstrof-guió. Ex. La forma *la* és enclítica a *cantar-la*.
- L'apòstrof sempre haurà d'anar al màxim a la dreta possible (a no ser que es refereixi a l'article personal: *La caixa d'en Martí*) i excepte les formes **me'ls, te'ls, se'ls, se'ns**. Ex. veure + a nosaltres = *veure'ns* (i no *veuren's*).
- Les formes verbals no perifràstiques (les formes verbals que no porten verb auxiliar) porten els pronoms febles davant del verb. Ex. *la* tiraré per la finestra.

Altres

- En català no existeix la forma *ho + hi*.

**Solucions d'exercicis de
pronoms febles**

(22 exercicis)

Introducció

Aquest material que he confeccionat ha estat pensat per a estudiants avançats de llengua catalana que tenen dubtes a l'hora d'utilitzar els pronoms febles. El nivell dels possibles estudiants seria el nivell C1 de català, encara que alguns exercicis es poden utilitzar perfectament en el nivell B1o B2.

Com que l'única manera de solucionar els dubtes en matèria de pronoms febles és fer múltiples i variats exercicis, és per aquest motiu que he elaborat aquests exercicis. En primer lloc, hi ha un resum molt esquemàtic del funcionament dels pronoms febles, per tant si l'alumnat no l'entén ho pot fer a mida que fa els exercicis, per la qual cosa sempre que dubti pot recórrer al resum.

En segon lloc, dins de cada exercici hi ha possibles variants i les he deixat escrites perquè si durant la resolució dels exercicis l'alumnat pensa que existeixen més solucions, sàpiga de cert, que n'hi ha més.

En tercer lloc, pel bon funcionament de la classe, aquests exercicis sempre han de ser solucionats oralment pels alumnes i la professora els anirà corregint a poc a poc. Cal primer escoltar totes les opcions possibles dels estudiants perquè en l'error propi i dels altres és a vegades quan se n'aprèn més. Escoltar les opcions dels companys i comparar-les amb les pròpies opcions fa pensar doblement a l'alumnat.

I, en darrer lloc, he de dir que aquest material concret l'he treballat amb alumnes de Batxillerat, alumnes de 4t d'ESO i alumnes del Curs de Preparació a les Proves d'Accés i el resultat ha estat sempre molt favorable. El treball d'aquest material m'ha funcionat bé a classe, sobretot a partir del resum esquemàtic per resoldre *in situ* els dubtes sintàctics. A mesura que els estudiants feien més exercicis, més clar els quedava la relació dels pronoms febles amb la sintaxi catalana.

Sara Marugan Oliva

Resum substitució pronominal

Complement Directe (CD)

- Indeterminat → **EN**
- Quantitatiu → **EN**
- Neutre i oracional → **HO** (això, allò, que...)
- Reflexiu → **ES**
- Determinat (*) → **L' / EL, LA, ELS, LES** (davant el verb) i **'L, -LO / -LOS, -LA, 'LS, -LES** (rere el verb)
- 1a i 2a persona → **EM, ENS** (1a) i **ET, US** (2a)
- Altres preposicions → **HI**

(*) El Complement Directe en català pot ser determinat pels articles definits *el, la, els i les* i pels adjectius determinatiu demostratiu *aquest, aquesta, aquests i aquestes* i *el meu, la meua, els meus i les meves*. També el Complement Directe pot ser indeterminat pels articles indefinits *un, una, uns i unes*.

Complement Indirecte (CI)

- 1a i 2a → **EM, ENS** (1a) i **ET, US** (2a)
- Reflexiu → **ES**
- 3a persona → **LI / -LI** (sg.), **ELS** (pl.), **-LOS** (rere de verb)

Complement circumstancial (CC)

- De lloc amb **DE** → **EN**
- Altres CC (a, en, amb...) → **HI**

Subjecte (Sub.)

- Determinat → **EN**
- Indeterminat → **EN**

Atribut (Atr.)

- Indeterminat → **HO**
- Determinat → **EL, LA, ELS, LES**
- Emfatitzat → **EN**

Complement del Nom (CN)

- Amb la preposició **DE** → **EN**

Complement Predicatiu (CPred.)

- Verbs com *fer-se, dir-se, elegir, anar (de), sortir, nomenar...* → **EN**
- Altres verbs com *tornar-se, quedar-se, anar...* → **HI**

Ex. Jo em dic Guillem i el meu cosí també se'n diu.

Complement Preposicional o Complement de Règim Verbal (CPrep. / CRV)

- Amb la preposició **DE** → **EN**
- Altres preposicions (a, en, amb...) → **HI**

Ordre dels pronoms febles

Primer, el **CI** i segon, el **CD**.

Ex. Al final de la festa repartirem llaminadures als nens
CD indet. CI 3a p.pl.

Opció 1 (només substitució del CD): **en** repartirem als nens (CD indeterminat)

Opció 2 (només substitució del CI): **els** repartirem llaminadures (CI 3a p. pl.)

Opció 3 (CD + CI): **Els en** repartirem (CI 3a p. pl. + CD indeterminat)
CI CD

Ara bé, quan usem les segones combinacions, com el pronom **hi** ha d'anar sempre en últim lloc, l'ordre CI + CD s'inverteix, de manera que tenim primer el complement directe (l') i després l'indirecte (**hi = li**).

Ex.: l'hi, (la hi, li ho), els hi, les hi

EI, la, els, les (CD determinat) seguit de **li** (CI 3a p. sg.) → **hi**

En català, quan canviem LI per HI: **1r CD determinat i 2n CI**

Ex.: L'hi (li + el)	Ex. Dona <u>el joc al noi</u> → Dona- l'hi (CD det. m. sg. + CI 3a p. sg.)
La hi (li + la)	Ex. Dona <u>la col al noi</u> → Dona- la-hi (CD det. f. sg. + CI 3a p. sg.)
Els hi (li + els)	Ex. Dona <u>els jocs al noi</u> → Dona- ls-hi (CD det. m. pl. + CI 3a p. sg.)
Les hi (li + les)	Ex. Dona <u>les cols al noi</u> → Dona- les-hi (CD det. f. pl. + CI 3a p. sg.)

1. Li → CI → ell/a Ex. Agradava el pa amb tomàquet (a ell) → **Li** (CI 3a persona singular)

2. L'HI: CD + CC Ex. Posa el sobre a la taula → **L'hi** posa (CD det. m. sg. + CCLI)
 CD + CI Ex. Porta la rosa al noi → **La hi** porta (CD det. f. sg. + CI 3a p. sg.)

3. LI HI → CI + CC Ex. Posa-li l'abric al penjador → **Posa-l'hi** (CI 3a p. sg. + CCLI)

4. ELS HI: CD + CI Ex. Dona els jocs al noi → **Els hi dona** (CD det. m. pl. + CI 3a p. sg.)
 CI + CC Ex. Volen pujar al Tibidabo → Porta-**ls-hi** avui (CI 3a p. pl. + CCLI)
 CD + CC Ex. Posa la carta a la taula → Posa-**la-hi** (CD det. f. sg. + CCLI)
 CD + CPred. Ex. El van prendre per un estafador → **L'hi** van prendre (CD + CPred.)

Relacions amb els pronoms febles i els verbs

- Si el pronom feble va davant del verb (proclític) només s'apostrofarà (no es posarà cap guió).
 Ex. La forma *la* és proclítica a *la canta*.
- Si el pronom feble va darrere del verb (enclític) haurà d'anar o bé amb guió, un apòstrof, o bé un apòstrof-guió. Ex. La forma *la* és enclítica a *cantar-la*.
- L'apòstrof sempre haurà d'anar al màxim a la dreta possible (a no ser que es refereixi a l'article personal: *La caixa d'en Martí*) i excepte les formes **me'ls, te'ls, se'ls, se'ns**. Ex. veure + a nosaltres = *veure'ns* (i no *veuren's*).
- Les formes verbals no perifràstiques (les formes verbals que no porten verb auxiliar) porten els pronoms febles davant del verb. Ex. *la* tiraré per la finestra.

Altres

- En català no existeix la forma *ho + hi*.